

Expunere de motive

Context

Conform Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), bolile cronice netransmisibile (NCD)ucid în fiecare an la nivel global peste 41 de milioane de oameni. O modalitate importantă de control al acestor boli cronice netransmisibile este reducerea factorilor de risc asociați cu acestea¹.

Principalii factori de risc modificabili sunt fumatul, inactivitatea fizică, dietele nesănătoase și abuzul de alcool. Astfel, conform OMS, la nivel global:

- fumatul este principalul factor de risc, fiind responsabil pentru peste 7,2 milioane de decese în fiecare an
- excesul de sare / sodiu este al doilea cel mai important factor de risc, fiind responsabil pentru decesul a 4,1 milioane de persoane
- 3,3 milioane de persoane mor anual din cauza alcoolului
- 1,6 milioane de persoane mor din cauza activității fizice insuficiente².

În acest sens, reducerea numărului persoanelor care fumează reprezintă principala măsură de reducere a bolilor cronice transmisibile.

Problema economică și socială

În ultimii ani, producătorii de tutun au introdus pe piața din România o serie de produse menite să înlocuiască țigaretile. Dintre acestea merită amintite produsele care încălzesc tutunul și țigările electronice.

Conform declarațiilor producătorilor de astfel de dispozitive și nu numai, piața produselor care încălzesc tutunul crește într-un ritm considerabil mai rapid decât cea a țigaretelor electronice, pe măsură ce tot mai mulți fumători români aleg să le folosească³.

Apariția acestor produse noi are un dublu efect negativ. Pe de-o parte, este de așteptat ca mulți oameni care altfel ar fi renunțat la fumat să nu o facă și să continue să folosească astfel de produse, ceea ce poate avea efecte negative pe termen lung asupra sănătății publice. Pe de altă parte, conform informațiilor disponibile public, produsele din tutun încălzit sunt taxate de circa 5 ori mai puțin decât țigaretile⁴.

Faptul că produsele din tutun încălzit sunt taxate considerabil mai puțin le face mai accesibile publicului larg și îndeosebi categoriilor vulnerabile: tineri și persoane cu venituri reduse. Acest lucru este cu atât mai îngrijorător cu cât piața produselor care

¹ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases>

² <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases>

³ <https://www.mediafax.ro/economic/peste-160-000-de-romani-fumeaza-tigari-fara-fum-si-alimenteaza-o-piata-de-1-miliard-de-lei-pe-an-cum-ar-trebuie-accizate-noile-tigari-19948458>

⁴ <https://newsweek.ro/actualitate/tigarile-produsele-alternative-din-tutun-si-taxarea-echitabila-statul-pierde-400-mil-lei-anual>

încălzesc tutunul a avut o creștere rapidă. Astfel, deși aceste produse au fost lansate pe piața din România în 2016, în prezent ele au depășit o cotă de piață de 4% din totalul consumului de nicotină.

Analize realizate de către presă indică faptul că din prețul unui pachet de țigări 15 lei merg la stat. În schimb, pentru produsele care încălzesc tutunul, doar 5 lei ajung la bugetul statului⁵, deși prețurile sunt similare. Fiecare punct procentual suplimentar la cota de piață a acestor produse se traduce prin pierderi suplimentare de circa 100 de milioane de lei la bugetul de stat. La nivelul anului 2020, dacă statul ar fi taxat produsele din tutun încălzit la fel ca țigările, veniturile bugetare ar fi fost mai mari cu circa 400 de milioane de lei. Iar această sumă va crește odată ce fumătorii vor alege produsele din tutun încălzit în detrimentul țigaretelor.

Mai multe țări din Uniunea Europeană vor să crească accizele asupra acestor produse. De exemplu: în Germania Ministerul Finanțelor vrea să crească accizele pentru produsele care încălzesc tutunul la nivelul accizelor la țigarete⁶.

Obiectul proiectului de lege

Având în vedere cele de mai sus, prezentul proiect de lege vizează creșterea accizei la produsele din tutun încălzit.

Trebuie ținut cont de faptul că există o dezbatere la nivel internațional dacă produsele care încălzesc tutunul ar fi mai puțin nocive decât fumatul. În spațiul public există o serie de articole de specialitate ale unor autorități internaționale care susțin faptul că aceste produse reduc expunerea la substanțele toxice din fumul țigaretelor. Există însă și o serie de critici ai acestor produse și de aceea subiectul va trebui analizat în continuare de către instituțiile competente.

Acesta este motivul pentru care prezentul proiect propune creșterea valorii accizei la produsele din tutun încălzit la 75% din valoarea accizei aplicate țigaretelor, dar nu egalizarea acestora.

O astfel de creștere ar aduce venituri suplimentare la bugetul de stat și ar taxa la niveluri comparabile produse care, în cele din urmă, se adresează aceluiași consumator. În același timp, ar permite producătorilor de tutun încălzit să continue investițiile deja anunțate în fabricile lor din România. Propunerea are în vedere și faptul că, în Ucraina⁷, un producător de produse din tutun încălzit a declarat public faptul că o creștere la 70% a accizei la produsele care încălzesc tutunul din nivelul accizei aplicate țigaretelor va aduce mai mulți bani la buget și ar permite continuarea investițiilor.

În același timp, prin acest proiect de lege este schimbată baza de calcul a accizei din kilograme, cum este în prezent, în bucăți. Astfel, calculul accizei datorate va fi semnificativ simplificat, atât pentru operatorii economici din domeniu, cât și pentru instituțiile cu atribuții de control.

Măsura propusă va genera venituri suplimentare la bugetul de stat de circa 300 de milioane de lei anual, începând cu anul 2022. Această sumă ar putea crește, proporțional cu dimensiunea pieței produselor din tutun încălzit.

⁵ <https://newsweek.ro/actualitate/tigarile-produsele-alternative-din-tutun-si-taxarea-echitabila-statul-pierde-400-mil-lei-anual>

https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Gesetzestexte/Gesetze_Gesetzesvorhaben/Abteilungen/Abteilung_III/19_Legislaturperiode/2021-02-16-Tabaksteuermodernisierungsgesetz/1-Referentenentwurf.pdf?__blob=publicationFile&v=25

⁷ <https://www.ziuanews.ro/stiri/interfax-philip-morris-cere-cre-terea-cu-200-a-accizei-la-produsele-care-nc-lzesc-tutunul-i-introducerea-unui-calendar-de-acciz-in-ucraina-1560843>

Inițiatori:

Deputat PNL,
Alexandru Kocsis-Cristea

Deputat PNL,
Bogdan-Alexandru Bola

TABEL COMPARATIV

	Forma curenta Legea 227/2015	Forma propusa	Observatii
1.	ART. 442 - Nivelul și calculul accizelor (1) Nivelul accizelor pentru produsele prevăzute la art. 439 este cel prevăzut în anexa nr. 2, care face parte integrantă din prezentul titlu, și se aplică începând cu 1 ianuarie 2016. Pentru anii următori, nivelul accizelor aplicabil începând cu data de 1 ianuarie a fiecărui an este nivelul actualizat calculat conform alin. (2).	Art. 442, alin (1) se modifica si va avea urmatorul cuprins: (1) Nivelul accizelor pentru produsele prevăzute la art. 439 alin. (2), lit. b) este cel prevăzut în anexa nr. 2, care face parte integrantă din prezentul titlu, și se aplică începând cu 1 ianuarie 2016. Pentru anii următori, nivelul accizelor aplicabil începând cu data de 1 ianuarie a fiecărui an este nivelul actualizat calculat conform alin. (2).	
2.		La art. 442 se introduc două noi alineate, după cum urmează: (5) Nivelul accizelor pentru produsele prevazute la art. 439 alin (2), lit a) exprimate in lei/ 1000 buc. se calculeaza prin aplicarea procentului de 75% valorii accizei totale la tigarete, in vigoare la momentul eliberarii pentru consum, care se regaseste la nr. crt. 6 din anexa nr. 1. (6) În sensul prezentului articol, un produs din tutun încălzit prevăzut la Articolul 432, alin (2) litera a) este considerat, pentru aplicarea accizei, ca o bucata dacă amestecul de tutun nu depășește greutatea de 0,6 grame, ca două bucăți dacă greutatea amestecului de tutun este între 0.61 grame si 1,2 grame, ca trei bucăți dacă greutatea amestecului de tutun este între 1,21 grame si 1,8 grame, si asa mai departe.	
3.		Anexa nr. 2 se modifica si va avea urmatorul cuprins:	

Anexa nr. 2

Nr. crt.	Denumirea produsului	U.M.	Acciza (lei/U.M.)
0	1	2	3
1	Lichid care conține nicotină	ml	0,5

Deputat PNL,
Alexandru Kocsis-Cristea

Deputat PNL,
Bogdan-Alexandru Bola